

JAARVERSLAG 2016

van de

Stichting tot Ondersteuning van Levensbeschouwing en Identiteit

Vastgesteld 26 Juni 2017

Inleiding

In dit jaarverslag kijken we als bestuur terug op het afgelopen jaar en plaatsen ontwikkelingen die we waarnemen in een SOL-perspectief. Verder bespreken we kort de inhoudelijke, financiële, personeels- en huisvestingsontwikkelingen binnen SOL. We vervolgen met de organisatie en personele bezetting van de SOL en sluiten af met de jaarrekening en balans per 31 december 2016.

Er is weer een jaar voorbij van moeizaam werken op de biotoop van school en identiteit. Het weer van individualisering en liberalisering schept geen groeizaam klimaat voor ons gewas. We zijn eigenlijk het initiatief kwijt en proberen zoveel mogelijk adequaat te reageren op diverse ontwikkelingen die wij menen waar te nemen.

Terwijl steeds meer volksvertegenwoordigers het gebrek aan samenhang in onze samenleving verbaal betreuren en het gemis verwoorden van de grote verhalen (religie, politiek) die juist samenhang brengen, komen er weinig initiatieven van de grond waaruit valt op te maken dat er aan die problemen ook iets wordt gedaan. Maar het **project kinderraad** dat op het initiatief van SOL is ontwikkeld en in Nijmegen wortel lijkt te schieten, is wel een begin van een antwoord. Het is een bewerking van een 5-mei-project uit het Amsterdamse voor basisschoolleerlingen dat onder het kopje burgerschapsvorming evolueerde van een project duurzaam samenleven (hoe is het zo gekomen en hoe kan het anders) naar het project kinderraad (je kunt er zelf ook iets aan doen). We hebben op hoop van succes meerdere ZZP-ers van SOL scholing en toerusting laten ondergaan om dit project in het hele werkgebied te kunnen realiseren.

De belangstelling voor het oude vertrouwde aanbod van SOL brokkelt nog steeds af. Daar lijkt geen vraag meer naar de zijn. Leskisten worden weinig gehoord en (zelfs recent) **ontwikkelde lesmethoden vinden geen aftrek**. We hebben besloten voor dit totaalpakket ons verlies maar te nemen

En waar oude contactpersonen in de leiding van scholen en scholengroepen vanwege hun pensioengerechtigde leeftijd worden vervangen door nieuwe functionarissen is feitelijk vervolgens ook vaak iedere ondersteuningsvraag verdampt. En ondanks door ons aangeboden scholing en toerusting op het gebied van relatiebeheer, zijn onze ZZP-ers er onvoldoende alert op en misschien ook wel niet in staat om **een relatienetwerk op te bouwen c.q. te onderhouden** met schoolleiders en vanuit die relatie betrokken te blijven bij waar die specifieke school mee bezig is in haar ontwikkelplannen. En er zodoende bij te zijn om te helpen hun ontwikkelbehoefte te formuleren (hun zelf-verstaan) en vervolgens een begeleidings- of ondersteuningsaanbod op maat te leveren. In een aantal studiemiddagen hebben bestuur en ZZP-ers geprobeerd het besef te doen post vatten wat we eigenlijk al lang weten n.l. dat relatie voorwaarde is en vooraf gaat aan elke vorm van scholing en toerusting.

Een relatienetwerk opbouwen en onderhouden moeten we blijven proberen maar daarbij kunnen we niet nalaten ook contact te blijven onderhouden met onze traditionele opdrachtgevers. Omdat die ook lijken te willen blijven doen wat ze altijd al deden, zijn ook zij het contact met hun achterban kwijt zijn. Misschien kan de lamme de blinde helpen op die moeizame ontdekkingstocht naar hoe we onze achterban van dienst kunnen zijn. Met de komst van de nieuwe bisschop van Den Bosch (Mgr. Gerard de Korte) lijkt er sprake van een Brabantse lente.

Het plichtmatig luisteren is veranderd in belangstelling en het weer tot stand brengen van samenwerking. Die periode is nog wat kort geweest om al resultaten te kunnen noemen maar het gegeven dat we toch contact zijn blijven houden met het bisdom voorkomt dat we nu moeten beginnen met het maken van contact. Er zijn niet of nauwelijks opdrachten uitgekomen in de voorbije decennia, maar omdat onze relatie gebleven is kan dat zomaar het geval zijn als een bisschoppelijk gedelegeerde voor het onderwijs is benoemd. **Het gesprek met de nieuwe bisschop van Den Bosch** beleven we als een goede start voor vervolgstappen. Dat is allemaal nog maar

afwachten. Intussen is het wel zo dat de orderportefeuille van SOL niet groeit terwijl de schoorsteen bij onze ZZP-ers toch ook moet kunnen blijven roken.

Maar er is ook een regenboog aan de lucht verschenen. Dat zou betekenen dat buien (bijna) voorbij zijn en het zonlicht weer door komt. Met **de opleiding coördinator Identiteit** hopen we als SOL weer het initiatief naar ons toe te trekken en onze ambities op te vijzelen. Eigenlijk is deze opleiding het initiatief van het Steunfonds Katholiek Lerarenopleiding Basisonderwijs Nijmegen dat gelieerd is aan de Nijmeegse PABO. SOL en dit steunfonds hebben dezelfde voorzitter en dat maakt het verschil. Om te voorkomen dat de opbrengsten van dit steunfonds verdampen in de exploitatie van een intussen grote onderwijsinstelling en niet voor speciale projecten wordt aangewend, heeft het steunfonds voorgesteld deze opleiding te laten opzetten en uitvoeren onder auspiciën van SOL. Onder het motto wat in Deventer en in Twente kan, dat heeft ook in Nijmegen slagingskansen. Door de handelingsverlegenheid van veel schoolbestuurders als het gaat om identiteitsontwikkeling, zou deze cursus wel eens een geschenk uit de hemel kunnen zijn.

Wanneer scholen bereid zijn om **een coördinator Identiteit** aan te stellen met een mandaat dat vergelijkbaar is met een zorgcoördinator, heeft een school een aanspreekpunt voor dit taakgebied die met scholing en toerusting minder handelingsverlegen wordt gemaakt. De ZZP-ers van SOL kunnen met deze mensen een netwerk opbouw om samen met hen een antwoord te vinden voor een planmatige aanpak van identiteitsontwikkeling.

En wat we ook kunnen zeggen: SOL is er nog en we zijn van plan nog een tijdje te blijven.

Beleid

Afgelopen jaar heeft het SOL bestuur zich samen met de ZZP-ers bezonnen op haar taak en opdracht in een samenleving waar identiteitsontwikkeling een minder prominente plaats lijkt in te nemen.

Scholen en schoolbesturen vragen zich wel meer af welke hun identiteit is geweest en welke ontwikkeling moet worden ingezet. Wat kunnen we met onze school doen aan de verbetering van de wereld te beginnen met de directe omgeving van de school! SOL beschikt over 'know how' en materialen om de school- en persoonlijke ontwikkeling ondersteuning te bieden.

Er is wel enige aandacht voor de levensbeschouwelijke taak van de school en hun functie naar kinderen toe. Er is wel enige aandacht voor de levensbeschouwelijke taak van de school en hun functie naar kinderen toe. De identiteit ontwikkelt zich, zoals vermeld in de inleidende beschouwing, ook richting duurzaamheid, burgerschap en samenlevingsopbouw.

In dit kader mogen we in dit jaarverslag vermelden dat we als SOL identiteits-begeleiders in 2016 in Nijmegen een mooi initiatief genomen: er werd een kinderraad opgericht.

Deze **Kinderraad** is onderdeel van het project Duurzaam Samenleven, dat zich richt op actief democratisch burgerschap in de Gemeente Nijmegen. De Kinderraad is in 2016 een pilot project voor kinderen uit groep 6. Duurzaam Samenleven is een initiatief van SOL identiteitsbegeleiders in samenwerking met de Gemeente Nijmegen, Conexus en St. Josephscholen (in eerste plaats de kinderen zelf!). Het is een langdurig, interdisciplinair project, dat we samen met diverse partners vormgeven. We hebben ons daarbij gericht op drie peilers: democratie, kinderrechten/ diversiteit en duurzaamheid. De pilot is geslaagd. Dat impliceert dat in 2017 alle kinderen uit groep 6 van de Nijmeegse basisscholen zullen worden uitgenodigd om mee te doen met de kinderraad. Bovendien start er een pilot voor kinderen van groep 7.

SOL heeft in het najaar van 2016 een symposium voorbereid dat gericht was op de katholieke identiteit van de school, onder het motto 'Help mijn school is katholiek!'. Helaas is het symposium door te geringe interesse uit het basisonderwijs afgelast.

SOL is wel sinds het najaar van 2016 betrokken bij de eerder genoemde **opleiding coördinator identiteit** en de ontwikkeling daarvan. Het bestuur heeft van die opleiding grote verwachtingen met name vanwege de mogelijke vliegwielerwerking die deze opleiding kan krijgen binnen de scholen

SOL biedt o.a. ook **ondersteuning bij de invoering van de methode** 'de vreedzame school', de zorgzame school en bij het project Burgerschapsvorming. SOL heeft zelf materialen ontwikkeld zoals de methode 'Samenleven': een levensbeschouwelijke methode voor de basisschool en daarnaast de leskisten Wereldgodsdiensten. Allemaal activiteiten die de verbindingen in de samenleving willen herstellen, onderhouden of verstevigen. Twee ZZP-ers hebben vorig jaar met succes een scholing gevolgd bij de Vreedzame School. Zij mogen zich sindsdien trainer vreedzame school noemen.

Vanzelfsprekend blijft SOL het als haar opdracht zien om scholen en indirect kinderen te ondersteunen bij identiteitsontwikkeling. Die boodschap vergt echter steeds onderhoud en is een leerproces van analyseren, ontwikkelen, oefenen en beoefenen.

En natuurlijk blijft ons aanbod ook het ondersteunen van parochies bij eerste communie-, vormsel- en volwassenen Katechese en het opzetten van jeugdpastoraat. We streven daarom naar een goede samenwerkings sfeer met bisdom, dekenaat, parochie zoals we dat ook doen met leiding van onderwijsinstellingen zowel boven-schools als lokaal.

Financieel

SOL is bescheiden van ambitie. De organisatie heeft het afgelopen jaar een positief resultaat gerealiseerd dat voornamelijk te danken is aan de vrijval van de personeelsvoorziening. Deze voorziening heeft SOL afgeboekt. De reden daarvan is dat SOL heeft geen personeel meer in dienst heeft en aan alle personele verplichtingen de afgelopen jaren heeft voldaan.

Onder de naam SOL werken niettemin zes gekwalificeerde ZZP-ers en daarnaast streven we ernaar, aanvullend mensen op basis van oproepbaarheid in te zetten. Hun werk (door scholen, parochies, overheden ingekochte diensten) kunnen wij nog een aantal jaren faciliteren vanuit onze reserves. Gemeenten-subsidies, solidariteitsbijdragen van parochies, orden of congregaties zijn voltooid verleden tijd. SOL werkt nog met één stichting en vier bankrekeningen: twee betaalrekeningen, een spaarrekening en een vermogensrekening. De kosten van SOL zijn jaarlijks groter dan de inkomsten. Dit heeft tot gevolg dat de stichting langzaam inteert op haar bescheiden vermogen.

We hebben in 2015 voor het bedrag van ongeveer € 2.604,- geïnvesteerd in de scholing van twee ZZP-ers aangaande de Vreedzame School. Tevens is ongeveer € 2.300,- besteed aan de voorbereiding en uitvoering van het symposium 'Help mijn school is katholiek!'. Het symposium hebben we vanwege te lage inschrijvingen moeten afgelasten.

In Nijmegen is door de gemeente in het kader van burgerschapsvorming € 15.000,- subsidie verstrekt aan de ZZP-ers van SOL voor de opzet en begeleiding van basisscholen bij de deelname aan een kinderraad en de ontwikkeling van burgerschapsvorming .

We zijn benieuwd naar de opbrengsten daarvan voor de activiteiten van de ZZP-ers in 2017.

Personeel en activiteiten

Op 30 mei 2016 is Jo Morreel overleden in Antwerpen. Hij is 61 jaar geworden.

Jo was sinds 1 september 2012 als ZZP-er verbonden aan SOL. Wij gedenken hem in dit jaarverslag met enkele fragmenten uit het in memoriam dat SOL ZZP-er en collega Jos Roemer schreef in de extra Nieuwsbrief die SOL in juni 2016 uitbracht naar aanleiding van het overlijden van Jo Morreel.

“De eerste contacten met Jo dateren van augustus 1998, toen ik, Jos Roemer, en Jo collega’s werden in West-Brabant (Bergen op Zoom). In die periode ontwikkelde Jo een uitzonderlijke manier van kijken naar kinderen en scholen: het zogenaamde resilience-perspectief (het vermogen van mensen om in moeilijke omstandigheden door te groeien). Zingeving vormde een belangrijk aspect van dit doorgroeivermogen, voor Jo het aangrijpingspunt om schoolidentiteit opnieuw in te vullen. Veel scholen en besturen hebben sindsdien kennis gemaakt met het ‘huismodel’. “

“Jo had een pastoraal hart. In het verleden heeft hij gewerkt in het jeugdpastoraat in Vlaanderen. Deze inslag heeft hem altijd gekenmerkt in zijn werk: met respect voor de autonomie van degenen waar hij mee werkt, integer en steeds weer in staat om de juiste vragen te stellen. Hij was wars van ‘praten over de hoofden van de mensen heen’, het ging hem om echte ontmoetingen, om de kwetsbare opstelling, om vertrouwen en bezieling in het werk. Welk label er vervolgens op geplakt werd, was voor hem minder interessant”

Het bestuur heeft tweemaal overleg gehad met de ZZP-ers over de ontwikkelingen en de toekomst van SOL.

Het bestuur heeft in juni een evaluatiegesprek gevoerd met elke ZZP-er.

Er werkt één persoon tegen een vrijwilligersvergoeding op onze administratie in Nijmegen.

De vrijwilliger is belast met de taken:

- Onderhouden van de nieuwe website van SOL;
- Het redigeren en verspreiden van de SOL Nieuwsbrief;
- Het bijhouden en verspreiden van de materialen die in de verkoop zijn;
- Het bijhouden van het SOL archief
- Het communiceren en verzorgen van de klantcontacten en contacten met leveranciers en anderen.

Huisvesting

SOL is vooral voor informatie en voorlichting virtueel www.sol-identiteitbegeleiders.nl bereikbaar. Verder hebben we op afspraak een bezoekadres: Prof. Molkenboerstraat 7, 6524 RN Nijmegen.

Organisatie en dienstverlening

Als Stichting SOL verhuren wij leskisten, geven enkele methodes uit, verzorgen een nieuwsbrief en houden een eigen site in de lucht. Ook hebben we een bescheiden mediatheek en kantoor in het parochiecentrum van de Effata geloofsgemeenschap (onderdeel van de H. Stefanus parochie in Nijmegen). Onze leermiddelen worden vanuit deze locatie verkocht, verhuurd, c.q. verzonden. SOL is als organisatie sterk afgeslankt. Nu we ruim vier jaar vanuit deze nieuwe formule werken zijn we niet ontevreden. Onze mensen houden opdrachten en er komen nieuwe opdrachtgevers bij. Ofschoon het tij lijkt te keren m.b.t. het afhouden van bemoeienissen rond identiteit, is het nog steeds geen vliegende doorstart geworden naar marktgericht werken.

Onder de merknaam SOL zijn werkzaam, de ZZP-ers:

Drs. Hanneke Emmen,
Drs. Karen Faber
Andrea Meilink,
Dr. Jos Roemer,
Hannafloor Roos,
Drs. Karin Schellekens.

Mevrouw Emmen en mevrouw Schellekens werken in het werkgebied tussen Den Bosch en het Bisdom Breda. De andere ZZP-ers werken in het Noorden en Noordoosten van Brabant en Zuid-Gelderland.

Vrijwilliger

Amalia Resner

Bestuur:

Dhr. Ger Gerrits, secretaris
Mevr. Ineke van der Linden, lid,
Dhr. Henk Peters, lid
Dhr. Jan Wolsing, voorzitter/penningmeester

De bestuursleden zijn onbezoldigd.

Jaarrekening en Balans 2016

van de

Stichting tot Ondersteuning en Levensbeschouwing en Identiteit

vastgesteld 15-3-2017

Balans 2016 van de Stichting tot Ondersteuning en
Levensbeschouwing en Identiteit

ACTIVA	31-12-2016	31-12-2015
ING 3540524	€ 210	€ 380
Zakelijke spaarrekening 3540524	€ 2	€ 2
ABN 50.95.01.478	€ 4.287	€ 3.032
ABN 43.74.91.404	€ 2.980	€ 1.217
Kas SOL Nijmegen	€ 22	€ 38
Liquide middelen	€ 7.501	€ 4.659
Effecten	€ 32.694	€ 39.169
Lening u/q Jos Roemer	€ 200	€ 1.100
Nog te ontvangen rente	€ 43	€ 74
Vooruitbetaalde bedragen	€ 150	€ 150
Vorderingen	€ 393	€ 1.324
Voorraad projecten	€ 200	€ 200
TOTAAL ACTIVA	€ 40.788	€ 45.362

PASSIVA	31-12-2016	31-12-2015
Kapitaal	€ 45.144	€ 2.653
Resultaat	-€ 4.531	€ 42.491
Totaal kapitaal	€ 40.613	€ 45.144
Voorziening personeel	€ 0	€ 53.241
Onttrekking voorziening personeel	€ 0	-€ 53.241
Saldo voorziening personeel	€ 0	€ 0
Nog te betalen kosten	€ 175	€ 218
Kortlopende schulden	€ 175	€ 218
TOTAAL PASSIVA	€ 40.788	€ 45.362

Resultatenrekening 2016 van de Stichting tot Ondersteuning
en Levensbeschouwing en Identiteit

LASTEN	2016	2015
Vrijwilligersbijdragen	€ 1.500	€ 1.500
Cursussen	€ 2.640	€ 0
Onkostenvergoedingen	€ 115	€ 0
Reiskostenvergoedingen	€ 307	€ 305
Kosten vrijwilligers en zzp-ers	€ 4.562	€ 1.805
Huur Nijmegen	€ 1.800	€ 1.800
Hulvastingskosten	€ 1.800	€ 1.800
Representatiekosten	€ 105	€ 173
Bestuurskosten	€ 371	€ 530
Reclame en advertenties	€ 1.875	€ 0
Contributies en abonnementen	€ 611	€ 578
Kantoorartikelen	€ 66	€ 64
Kosten automatisering	€ 563	€ 775
Administratiekosten	€ 412	€ 515
Giften	€ 0	€ 50
Vereffeningskosten	€ 0	€ 3.565
Algemene kosten	€ 4.003	€ 6.250

Resultatenrekening 2016 van de Stichting tot Ondersteuning
en Levensbeschouwing en Identiteit

Aanschaffing leskisten	€ 12	€ 716
Project duurzaam samenleven	€ 1.839	€ 3.364
Project kinderraad	€ 8.402	€ 0
Annuleringskosten symposium	€ 1.361	€ 0
Documentatie	€ 131	€ 0
Drukwerk en kopleerkosten	€ 5	€ 298
Portokosten	€ 64	€ 360
Kosten projecten	€ 11.814	€ 4.738
Bankkosten	€ 355	€ 374
Kosten effecten	€ 319	€ 343
Financiële lasten	€ 674	€ 717
TOTAAL LASTEN	€ 22.853	€ 15.310

Resultatenrekening 2016 van de Stichting tot Ondersteuning
en Levensbeschouwing en Identiteit

BATEN	2016	2015
Licentieopbrengsten	€ 176	€ 705
Vrijval voorziening personeel	€ 0	€ 53.241
Overige baten	€ 176	€ 53.946
Subsidie Project Kinderraad	€ 15.000	€ 0
Subsidies	€ 15.000	€ 0
Leskisten en Samen Leven	€ 265	€ 1.492
Diverse opbrengsten	€ 217	€ 0
Schoolprojecten	€ 0	€ 253
Projecten en leskisten	€ 482	€ 1.745
Rentebaten ABN Amro bank	€ 4	€ 55
Rentebaten ING bank	€ 0	€ 1.065
Rente lening w/q Jos Roemer	€ 20	€ 20
Rentebaten	€ 24	€ 1.140
Koers- en verkoopresultaat effecten	€ 1.537	-€ 907
Dividend effecten	€ 1.103	€ 1.877
Opbrengsten uit effecten	€ 2.640	€ 970
TOTAAL BATEN	€ 18.322	€ 57.801
Resultaat	-€ 4.531	€ 42.491